

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

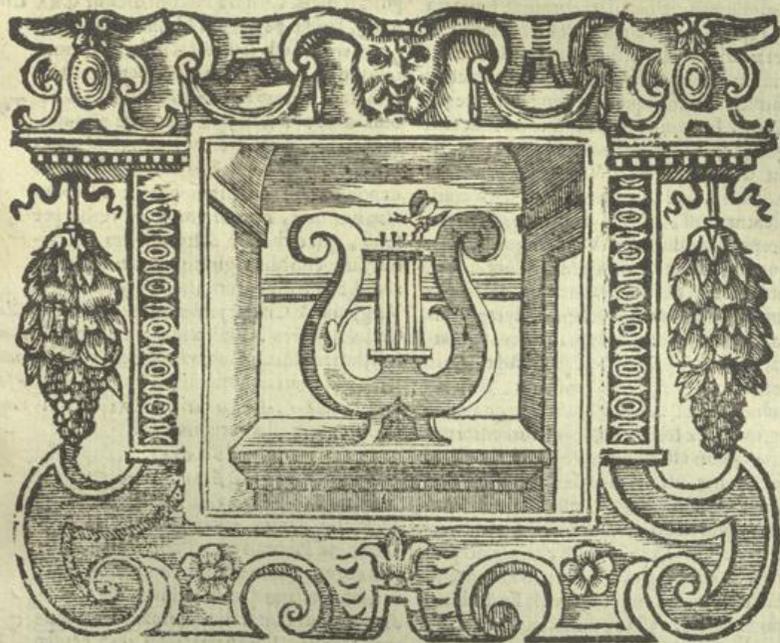
Alciati, Andrea

Patavii, 1661

Musicam diis curae ecce. Emblema CLXXXV.

[urn:nbn:de:bsz:31-127360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127360)

MUSICAM DIJS CURÆ ESSE.
EMBLEMA CLXXXV.

LOCRENSIS posuit tibi Delphice Phœbe cicadam
 Eunomus hanc, palma signa decora sua.
 Certabat plectro Spartyn commissus in hostem,
 Et percussa sonum pollice fila dabant.
 Trita fides rauco cepit cum stridere bombo,
 Legitimum harmonias & vitare melos.
 Tum citharæ argutans suavis sese intulit ales,
 Quæ fractam impleret voce cicada fidem:
 Quæq; allec̃ta, soni ad legem descendit ab altis
 Saltibus, ut nobis garrula ferret opem.
 Ergo tuæ ut firmus stet honos, ò sancte, cicada,
 Pro citharâ hic fidicen aneus ipsa sedet.

quod eodem ferè vocis sono Psalteriū aut Plalterinum vocatur, esse existimarunt. Porro γάβλιον, siue γάβλαν, vt Clemens, & ex eo Eusebius scribunt, vel γάβλα, vt apud Plutarchum est, Hesy chius ambi- guè & citharam & psalterium exponit. Rursus organi genus musici aspero sono, quod Cappadocum inuentum esse volue- runt, vt Sidoniorum Sopatus, Naulium dixit Ouidius illo versu :

Disce etiam duplici genialia vertere palma Naulia, conueniunt dulcibus illa modis.

Nauliū.

Sābua.

Sambuca triquetrum instrumentum, im- paribus longitudine fidibus, σαμβυκη Athenæo, Nebrissensi Hispanicè vocatur Campoua. Athenæus instrumentum esse acuti soni & argutum, tetrachordum scri- bit. Italicè Sampogna. German. Leyre. Pan- data instrumentum est triplicibus fidibus tensum. Pectis instrumentum musicum cum Psalterio commuue quiddā habens, vsq; adeo vt psalterium interpretatus sit Apollodorus, Lydorum inuentum, teste Anacreonta. Barbiton siue barbitos lyri- cum instrumentum, plestro percuti solitum: cuius inuenti gloriam Terpandro tribuit Pindarus, vt Anacreonti Neanthes & Antipater. Martianus Felix multiforme barbiton dixit, ob varietatem, non forma quidem, sed fortè sonorum. Strabo lib. 10. Sambucam cum barbito eandem esse ait. Halicarnaseus βάρβιτα κίρκην dixit, pro barbita plectris radijsq; percur- rere. Quale nunc hoc, quod hic depictum cernitur, sit ex his enumeratis instrumen- tis, quisq; augurari potest: mihi sanè videntur psalterium.

Pādura. Pectis.

Barbitō.

I I.

STRABO lib. 6. Geographiæ refert, Rheginum agrum à Loerensi dirimi flui- uio, cui nomen Alex. Cicadas autem, quæ in Loerensi versantur ripa, sonantius strid- dere, cum in Rhegino sint muta. Huius rei hæc esse causam coniectat, quòd Rhe- ginorum regio cum sit umbrosa atq; opa- ca, cicadarum pelliculas humore torpefa- ciat. Easdem in agro Loerensi, quòd sit a- prius, Solis arefactas aestu, stridorè aprius emittere. Solinus c. 8. de Italia, aliam red- dit causam fabulosam: Cicadae, ait, apud Rheginos muta, nec vsquam alibi. Quod silentium miraculo est; nec immeritò, cum vicina, quæ sunt Loerensium, vltra exte- ras fontent. Causas Granius tradit: cum obmurmurarent illic Hercule quiescen-

Cicada Loerēs.

Cicada Rheginēs cur muta.

te, Deum iussisse, ne streperent. Itaq; ex eo ceptrum silentium permanere. Hæc So- linus. De hac taciturnitate cicadarum vi- de etiam Plinium lib. 11. c. 27. & Pausan. lib. 2. de reb. Elaciis. Auget autem mira- culum Rheginensium cicadarum, etiam fabulosè celebrata vocalitas vicinarum. Nam idem Strabo Timæum citat aucto- rem, quondam in Pythiorum certamine Eunomum Loerensem, & Rheginensem Aristonem in canendi certamen venisse, Aristonem Apollineam inuocasse Delphi- cum, vt sibi canenti foret auxilio, quòd à Delphis olim Rheginenses esse profecti.

Eunomus respondit, Rheginensibus ne cer- tandum quidem omnino de musica, apud quos cicada vocalissimū animal voce ca- reret. Verisq; certantibus cum in Eunomi cithara vna inter canendum chorda fran- geretur, cicada superuolans astitit, & vo- cem alioqui defuturam suo cantu suppli- uit. Atq; ita victor declaratus, statuum ci- tharædi posuit, cum cicada citharæ insi- dente. Sed cur nō audimus ipsum Strabo- nem sua lingua loquentem? Sic enim ille : *ιδεικνυτο δ' ἀνδρίας ἐν τοῖς λοκροῖς ἰουέ- μου τῆ κίθαρωδῶν, τίττιγα ἐπὶ τὴν κί- θάρην καθήμενον ἔχων. φησὶ δὲ τί- μαρος πύθιοις τὸ τὶ ἀγωνιζομένοις ἴστον τὴ καὶ ἀρίσωνα ῥηγίον ἴρσαι περὶ τῆ κλήρης. τὸν μὲν δὴ ἀρίσωνα διστάει τῶν δελοῶν αὐτῶ συμπράττειν ἱεροῦς γὰρ εἶναι τῆ θεῆ τῆς προγόνος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀποικίαν ἰθὺνδὲ ἰσάδα. τοῦ δ' ἰουέ- μου φήσαντος ἀρχὴν μὴδὲ μετεῖναι ἐκεί- νοις ἀυτοῖς ἴαν περὶ φωνὴν ἀγωνισμαῶν παρ' οἷς καὶ τίττιγες εἶεν ἀφωνοί, τῆ ἰουδογγότατα τῶν ζώων, ὅμως ἰουδοκι- μένο μὴδὲν ἥττον τὸν ἀρίσωνα καὶ ἐν ἰλ- πίδι τὴν νίκην ἔχων νικῆσαι μὲν τοὶ τὸν ἔυνομον καὶ ἀναχθῆναι τὴν λεχθεῖσαν εἰκόνα ἐν τῇ πατρίδι, ἰπεὶ κατὰ τὸν ἀγῶ- να μίας τῶν χορδῶν βραχείτης, ἰπιστῆς τίτ- τιξ ἑκπληρώσει τὸν φθόγγον. id est: Ostenditur apud Locros Eunomi citharædi statua, quæ insidentem citharæ cicadam habet. Scribit autem Timæus, aliquando in Pythiorum certamine illum unā cum Aristone Rhegino venisse in contentionem, uter primum sortiretur. Aristonem suis precibus Delphorum cines rogasse, vt sibi adessent: maiores enim suos ipsi Deo Apol- lini consecratos, & à Delphis Rhegium mis- sam coloniam norat. Eunomium autem di-*

Fons Em- blematis ex Strabo

Statua Eunomi.

uisse illis, nunquam de musca ab eorum
primordio certamina fuisse, cum quidem
apud eos cicada cunicorum animalium
cantu suavissima omnino sonum non habe-
rent. Nihilominus Aristonem spe victoria
ad laudem assequendam strenuum: Euno-
mum tamen victorem declaratum, statuam,
quam diximus, in patria collocasse. Cum
enim inter cersandam chorda una fracta,
defecisset, cicada supernolans adfuit, qua
supplementum vocis faceret. Hactenus
Strabo. Certè hoc Epigramma Latio do-
natum, & aliquot versibus ab Alciato co-
cercitum, legere est in sectione quarta Gre-
corum Epigram. titulo εἰς κιθάραν ὄδου,
quod huc attribam.

Typus
Emble-
matis.

Εὐνομον, ὃ πολλόν, σὺ μιν οἶσθ' ἄγε,
πῶς ποτ' ἰνέων
σπάρτιν ὁ λοκρὸς ἰγὼ πειθομένους δ'
ἰρία.
ἀϊόλον ἰν κιθάρα νόμον ἔκρεον ἰν δὲ με-
σεύσα
ῶδ' ἴ μοι χορδᾶν πλάκτρον ἀπικρί-
μασεν
καὶ μοι ὀθόγγον ἰσοῖον ὀπανικά καιρὸς
ἀτῆται,
εἰς ἀκρᾶς ῥυθμῶν τῶτ' ῥεκλῆς ἐκ' ἔμενον.
καὶ τις ἀπ' αὐτομάτω κιθάρας ἐπὶ πῆ-
χυν ἀνασᾶς
τίττιξ, ἰπλήρου τῶτ' ῥεκλῆς ἁρμονίης ἰ
νεύρα γὰρ ἰξέτινασον· ὅθ' ἰελοματας
δὲ μελοίματ
χορδᾶς, καὶ τούτῳ γῆρυν ἰκίχραμεθα.
ἄρως γὰρ ἰμᾶν μελίταν ὁ μεσαμβρινὸς
ἔρεσιν ὄδου
τῆνο τὸ ποιμενικὸν φθίγμα μετρη-
μόστατο.
ἴ μιν ὄκα θηγγίτο, σὺν ἀψύχῳ τρέκα
νευραῖς,
τῶ μεταβαλλομένῳ συμμετίπειπε
δριφ.
τῆνεκα συμπαύων μιν ἰγὼ χάριν. ἔς δὲ
τυπωδᾶς
χάλκεος, ἀμετίρας ἔζεθ' ὕπὲρ κιθά-
ρας.
Eunomum, ὁ Apollo, tu quidem nosti me,
quando vincebam
Patria Locrensis ego, interrogantibus
autem dicam.
Æolium in cithara modum resonabam:
at in medio
Cantu, mihi chordam plectrum susce-
dit [i. fregit.]
Et mihi sonum verum [i. paratum] quan-

do occasio postulabar?
Ad aures numerorū nō verè reddebat?
Atq; [tunc] quædam vltro citharæ ad cubi-
tium [siue iugum] exurgens.

Cicada complebat veram harmoniam:
Nervos enim pulsabam; quando septimæ
curam haberem

Chordæ, huius voce utebamur.
Ad meum enim cautum meridiaua è mō-
tibus cantatrix

Illum pastoriciū sonū accommodavit:
Et quidem cūm sonaret, vā cūm inani-
matis nervis

Mutato simul congruebat sono.
Huius rei causa congruam habeo gra-
tiam: sic autem formata [i. expressa
cicada]

Ære, nostra sedet super cithara.
Eunomus hic ego, scis quo vici tempore, A-
pollo,

Locrensis: referā ἴς, qui mea nosse volent:
Æolio ut modulo resonabam, in pectine
tenta

Conticuit medio carmine fracta fides.
Me lyra desistit cum non foret ergo necesse
Et mihi legitimos non dedit illa sonos.

Attamen ad cithara cubitium mihi sponte
cicada

Adfuit, ut veram redderet harmoniam.
Chorda fatigabat me septima, quando re-
pentē

Vox mea supplebat quomodocumque so-
num.
Sed mihi cantatrix venit de montibus altis:
Obtulit atq; suum meridiaua sonum:

Egregie reddens medulos, flecebat eosdem:
Exanimis nervos quodq; referret, erat.
Ergo habeo grates meridi; hincq; expressa
cicada

Spectatur constans are super cithara.
Sāctius sic vertit, tantū ut intelligi posset: *versio ἑῷ*
Eunomus ut Parthini Locrensis carmine *ἑῷ*.

vici
Delphice scis i dicam ἴς, qui mea facta
rogant.

Æolico cithara resonabam pectine autum,
Concentus in medio deslit una fides.

Inde per attentas non ibat dulciter aures,
Legitimusq; mihi non erat ille sonus.

Tum cythara cubito sedit sic forte cicada.
Ut dulcem cantum conderet harmoniam:
Fracta namq; fide rhythmum meditabar
eundem

Supplere, & netes aequiparare vicem.
Ecco

Ecce mihi venit cantor de montibus altis
Æstivus, dulces concinnitq; modos.

Extinctis qui voce leni sua carmina nov-
uis

Arabat, verans qui perviere tones.

Propterea grates solum tibi Delphice; no-
straq;

Æneus hic cantor desidet in cithara.

Epigram-
ma Pan-
li Silen-
tiarj.

Extat & aliud epigramma eiusdem ferè
argumenti lib. 6. Ancho log tit. ἀπὸ κισθα-
ροφῶν, autore Paulo Silentario, quod sa-
le est:

τὸν χαλκῶν τίττιγα λυκάρει λοκρὸς ἀ-
ράπτη

Εὐνομος, ἀλλοσύνας μνάμα φιλοσο-
φανε.

ἦν γὰρ ἀγὼν φόρμιγγος· ὃ δ' ἀντίος ἴσα-
το πάρος.

ἀλλ' ὅκα δὴ πλύκτρω λοκρὶς ἔκρηξε
χίλυς,

βραγχῶν ἑτηρηγυία λύρας ἀπεκόμπασε
χρῆσά.

πρὶν δὲ μίλος σκάζειν εὐποδὸς ἀρμο-
νίης.

ἄβρὸν ἱπιτρύζων κιθάρας ὑπερίζετο
τίττιξ,

καὶ τὸν ἀποιχομίνε φθόγγον ὑπῆλθε
μίτε.

τῶν δὲ παρος λαλαγεῦσαν ἐν ἄλσεσιν
ἀγρότιν ἠγῶ;

πρὸς νόμον ἀμετίρας τρίψι λυρακτυ-
πίης.

τῷ σε μάκαρ λητῶι τῷ τίττιγι γε-
ραίρει,

χαλκῶν ἰδρύσας φθὸν ὑπὲρ κιθάρας.

Quod ferè ad verbum sit sonat; versu au-
tem hic expressit ipse Alciatus:

Aream cicadam Lycorci Locrensis suscitāt
Eunomos, monumentum certaminis co-
ronarium cupidi [id est, victoriæ af-
fucti]

Erat autem certamen cithara: ἐν contra-
rius stetit Parthys.

Sed cum plectro pulsata resonaret Lo-
crensis chelys,

Chorda lyra stridens raucum sonū edidit.

Hinc claudicabat melos harmonia prius
integros pedes habentis. [id est, per-
fecta]

Delicatum admurmurans cithara infedis
cicada,

Et absentis fidis sonum subiuit.

Namq; in saltibus resonabat rusticæ echo,
Secundam legem pulsus lyra nostra mu-
zabat.

Te, beate Latona fate, tua cicada ornat,
Æreum collocans cantorē super cithara.

Ceterum de Eunomo Antigonus, Serabo,
& Clemens Alexandrinus initio statim o-
rationis, qua Gentes hortatur ad pietatem.

Repete etiam proverbia, *Acanthis cicada*.

& *Chorda vice*. & *Ad fractam canis*.

& *Cicada vocalior*. Vide insuper Pierium
lib. 26. Hierogl.

LOCRENSIS Eunomus] Locris regio
proxima Phoc. di. cuius populi Locri, siue
Locrenses dicuntur.

Delphice Phoebe] A Delphis Phocidis
ciuitate Phœbus Delphicus dictus est, in
qua nimirum oraculum fuit toto orbe ce-
leberriimum.

Palma signa] victoriæ suæ testem. Pal-
mam signum esse victoriæ diximus alibi,
& notius est quàm ut hoc loco repetatur.

Plutarchus causam reddit: In certamini-
bus, ait, palmam signum esse placuit victo-
riæ, quoniam ingenij eiusmodi ligni est,
ut virgēibus opprimentibusq; non cedat.

Certabat plectro] Instrumento, quo fi-
des plectuntur, hoc est, percutiuntur. Mar-
tialis:

Exornent docilem garrula plectra lyram.
Spartyn commissus in hostem] In aduer-
sarium Spartanum, id est, Aristonem. Spar-
tyn, Græcus accusatiuus. Græcum epi-
gramma, ut habent vulgati codices, secu-
tus Alciatus, in errorem potuit impinge-
re. Quod eò dico, quia vox, σπάρτιν vide-
ri suspecta non temere potest. Certè San-
ctius ex secundo hic adducto epigramma-
te emendat, Parthyn. Sic legendum putat
Nicolaus Gulonius, literarum Græcarum
professor Regius:

πατρίδ' ὁ λοκρὸς ἰγῶ, & α
pro eo quod diceremus, κατὰ τὴν πατρί-
δα ὁ λοκρὸς. sic enim recta erit carminis
sententia, Eunomos enim Locrensis erat,
non Spartanus: nisi fortè putet aliquis
σπάρτιν, siue πάρος esse cognomen vel
agnomen quoddam, atq; citharæ dum il-
lum fuisse binominem; quod nescio an de-
beam probare.

Trita fides] frequenti tactu attrita, &
tandem rapta chorda.

Capit cum stridere] dissonare. Scrideo
Stridere] seu strido propriè est funium, cum sonum
edunt: interim tamen frequenter ad alia
transfertur. Horat. lib. 2. Serm. Sat. 8.

Stridere forata diuersos aure susurros.
Bombo]

III.
Locris.

Phœbus
Delphi-
cus.

Palmas
signum
victoria.

Bombus.

Bombo] sono . Bombus sonus propriè, quem edunt apes . Transfertur etiam ad alios diuersos sonos, vt tubæ apud Lucretium lib. 4.

Cum tuba depresso grauius sub murmure mugit,

Et reboat rancum retrocita barbara bōbū.

Est autem factum per onomatopœiam ex sono βόμ. βόμ. Hinc deducitur etiam Bōbarda, quasi bombizatio vel bombus ardens, vt Robertus Valerius putauit, lib. 10, de re milit.

Argentans] suauiter canēs. Cicadas stridere, & quasi cantus vocem sonoram edere, præsertim Sole æstuante, nemo non nouit. De his Virgilius in Culice.

Argentis & cuncta fremūt ardore cicadis.

Cicadis cur tribu in canendi suauitas.

Suauis sese intulit ales] Tribunt antequi poetæ cicadis canendi suauitatem, ne scio ob quam causam: nam nostris locis & temporibus streperum & inamabilem edunt sonum. Homerus Troianos Oratores cicadis cōparat 3. Iliad. Et apud Theocritum in 1. Eidyl. pastor, qui Thyrsin commendare vult à carminis suauitate, melius eum canere quàm cicadas, rustica & pastoralis simplicitate dixit. Quod si coniectura locus, illud ex fabula antiqua ortum trahere autumo: nam Philostratus in Apollonij Tyanei vita, & Plato in Phædro, à Musis cantum habuisse cicadas scribunt, dicente sic Socrate: Fertur olim cicadas homines fuisse ante Musas; natis deinde Musis, cantuq; monstrato, illorum nonnullos voluptate cantus vsq; adeo delinitos fuisse, vt canentes cibum potumq; negligerent, imprudenterque perirent: ex quibus deinceps cicadarum genus sit natum, cui Musæ hoc munus dederunt, vt alimonia nō indigeat, sed absque cibo potuq; quamdiu vixerit canter, postea verò ad Musas proficiscatur, quam quis hominum Musam hic colat renunciaturum: illasq; gratas reddit mortalibus, prout huius vel illius fuerint studio mancipati: Sicut amantes Erato, saltatores Terpsichoræ, philosophos Vranix, & sic deinceps. Meminit Cœl. Rhodigin. lib. 17. cap. 6. & Pierius lib. 26. Hieroglyph.

Cicadarum fabula.

Quaq; allecā] illicio scilicet Musicæ.

Soni ad legem descendit] aptauit sese ad instrumenti musici concentum.

Ab altis Saltribus] à siluosis locis venit opem latura mihi Eunomo, relictis nemo-

ribus, in quibus potissimum frequentia est cicadarum.

Ergo tua cicada] tibi sacræ. Cicadas ob cantum Apollini sacræ esse docet Aristophanes in Nebulis, vbi scholiast. οἱ τῖττες γες μουσικὸὶ ὄντες ἀνά κενταὶ τῷ Ἀπόλλωνι: id est: Cicada propter musicam Apollini consecrantur. Tradunt nonnulli aues omnes canoras Musarum volucres appellari. Sed hæc iam dicta fuerūt Embl. 180.

O sancta] Phœbe.

Ve firmus stet honor] Ne tanti miraculi memoria temporis vetustate deleretur, citharam Apollini cum cicada ænea infidēte consecrauit Eunomus; citharam enim Apollini ideo appingi, quod Musicæ & carminum auctor sit, paulò ante diximus. Val. Flaccus lib. 5. sic:

Musarum chorus & cithara pulsator Apollo.

Ad finem huius Emblematis Græci particulam postreman̄ ita corrigit Gulonius:

τὸν καὶ συμφῶνον μὴ ἔχο χάρι.

quæ lectio, vt facilior probatur.

Pro cithara] Ordo huius vltimi distichi est: Ergo ò sancte Apollo, vt honor tua cicada fiet firmus, id est, sit perpetuus; ipsa, scilicet cicada, sedet hic aeneus fidicen, id est, ex ære fusus fidicen, hoc est, tanquam fidicen: pro cithara, id est, super citharam. Nam voluit exprimerè Græca ὑπὲρ κροθιάρας. id est, super citharam. Vel exprope pro, id est, ante, quod vstratus est apud Latinos. Cicero 2. Philip. Hasta posita pro æde Iouis statoris. Idem pro Milone: Illa præsidia, quæ pro templis omnibus certant.

H V I V S narrationis ἐξήγησις continet ἐπιγραφήν, nimirum *Musicam Dijs cura esse*: quod etiam significat Homerus Iliad. 1. cum induxit Deos citharæ vtentes post contentionem de Achille. Certè non modò paganorū scripta testantur, sed maxime libri sacri continent, quanta fuerit lege diuina Musicæ commendatio, vt 1. Musica commendatio, Reg. 16. & apud Regium Psalterium varijs in locis. Confule D. August. de Ciuit. Dei 17. cap. 14. Nam præterquam quòd ipsius origo cælestis est, semper habita fuit ars consummatissima, vt quæ corporis habitudines, animiq; affectus, ac mores hominum componit, ideoque tam turpe olim fuit Musicam nescire quàm literas. Interponebatur enim non modò sacris, sed &

Cicada Apollini sacræ.

IV.

1. Musica commendatio.

omnibus oleennibus, omnibusq; lætis vel
 eristicibus rebus. Nam vt in veneratione
 diuina psalmi & hymni, ita in nuptijs hy-
 menæi, & in rebus mœstis threni siue la-
 mentationes canebantur. Vnde etiam à sã-
 ctis Patribus in Ecclesia Dei hodie piè in-
 stitutum, imò obseruari p̄ceptum est, e.
 perleclis, 25. distinct. vt diuinæ laudes in
 celebrandis sacris cantu & psalmis, suauis-
 busq; instrumentis peragerentur, nempe
 iuxta Dauidis exhortationem, qui vult re-
 gni & exultationis suæ nos esse participes:
 Sumite, inquit, psalmodum, & date tympanum,
 psalterium iucundum cum cithara.
 Sed ad quid? Vt laudetis Dominum in
 tympano & choro, in chordis & organo:
 Laudate eum in cymbalis bene sonantibus.
 Idem Psalmista cum ministeria domus
 Domini ampliaret, cãtores instituit. 1. Pa-
 raly. c. 6. cantu siquidem fidelium deuotio
 excitatur, cum huiusmodi consonantiæ
 auditum demulceant, & psallentium Deo
 animos torpere non sinant. Extrauag. Do-
 cta sanctorum, de vita & honest. cleric.
 Laudes enim diuinæ præcipuus Musica
 finis esse debet, cui alter annectitur, animũ
 demulcere, & humanas sollicitudines ex-
 uere, quibus subinde depositis expedi-
 tius animus ad diuinam transfertur. Siqui-
 dem Musica penè infinita est, nec vllò in-
 genio exhaustiri potest, quippe ea celestia
 temperantur, mundana siue humana re-
 guntur, animus eleuatur, & à curis eximitur,
 exterriminatur sollicitudines, & parti-
 cipatione lætitiæ & quietis exultatione
 quadam in Deum mētes humana. a. l. Ange-
 lorum societates trahuntur. Sentibus
 voluptatem conciliat, nature harmoniam,
 & intellectui beatitudinem quãdam elar-
 gitur. Sanè laborum quoddam solatium
 & lenimentum Musicam esse, æquis est,
 qui inficias ire possit? Nam & ipsi agricola
 rudes & callosi, æstiuo Sole labores alio
 qui intolerabiles siluestri musã & cantu
 attenuant: & rustica anus, quæ antelucanis
 horis necere aut lanam ducere numquam
 cessat, cantando omnia facit leuiora. Ipsa
 etiam Musica post imbres & turbulentis-
 simas tempestates fluctuantibus nautis
 portus, peregrinantibus & fessis meta ac
 requies, vinētis & carcere conclusis pro li-
 bertate est. Sed & ipsi etiam infantibus
 Musicæ vsũ à natura insitum videas, cũ
 hotum vagitum ad nutritiũ cantum seda-

ri certum sit. De Musica potto vtilitate,
 excellentia & laudibus plura habentur apud
 Athenæum lib. 12. cap. 4. & lib. 14. c.
 11. Macrobiũ lib. 2. in somnium Scip.
 Ciceronem 1. Tuscul. quest. Cassiodorum
 Variar. 2. epist. 40. Scripsit etiam Plutar-
 chus elegantem commentarium de Musi-
 ca: cuius vires quoque attingit posteriore
 de fortuna & virtute Alexandri, & de co-
 hibenda iracundia. Ex neotericis consule
 Chaslanum in catalogo gloriæ mundi
 part. 10. confid. 51. Philip. Camerarium
 Oper. succif. cap. 18. Balchasar, Castilio-
 nium in suo Anlico, lib. 1. Liliũ Gyradum
 de hist. poet. dialog. 1. Guidonem Pã-
 cirillum Rerum memorand. lib. 1. & om-
 ninò Rodericum à Castro in suo Medico-
 politico lib. 4. cap. 14. 15. & 16. Hisce ad-
 de, quæ de Musica, & in quo eius cum re-
 militari sit commercium, Robert. Valtu-
 rius tradidit lib. 2. de re milit. c. 4. Si quis
 plura vult, ad illustrationem huius Em-
 blematis cõduxerit fortasse legere Plutar-
 chi tractatum de Animæ procreatione, ad
 finem. Sed vide num huc conciliare pos-
 sis Strabonis illud ex lib. 10. εὐ μὲν γὰρ
 εἶρηται καὶ τὸ τοῦ τῶν ἀνθρώπων μάλιστα
 μιμῆσθαι τῶν θεῶν. ὅταν ἐνεργῆται ἰσ-
 ἀνερον δ' ἂν ἡγίησι, ὅταν ἰσχυροῦσι.
 τοῦτον δὲ τὸ χαίρειν καὶ τὸ ἐπράξαι, καὶ τὸ
 φιλοσοφῆν, καὶ μάλιστα ἀπτεσθαι. Rectè
 quidem dictum est, mortales tum maxime
 Deos imitari, quando benefici sunt: rectius
 verò quis dixerit, cum beati fuerint. Quod
 ipsum est gaudere, festos dies agere, & phi-
 losophari, & Musicam attingere. Sed ni-
 mis fortasse verbosè hætenus: finio, vbi
 prius breuissimè reuigero documẽta, quæ
 nobis præsens suppeditat Emblemata. Et
 primum quidem, apud veteres Musicam
 in magna laude habitam fuisse, & eius v-
 sum in magnis quibusq; conuentibus, cõ-
 uuijs, sacrificijs profecutum. Deinde il-
 los, quamquam vera Dei cognitione de-
 statutos, putasse tamen quẽdam esse vanni-
 na, quorum opem in rebus aduersis se spe-
 tabant impetratos: vtq; hominum multa
 variaq; conditiones essent, sic peculiare
 esse Deos, credidisse. Præterea ijs, qui
 temeraria quadam proterua contenderet,
 & suis equalibus debitam omnem laudem
 eripere conarentur, sæpenumero malè ce-
 dere: ijs verò, qui modestè de se sentiret,
 Deum vltro frequenter occurrere, adeò

Musica vires.

Musica laboris lenimen.

Aceruus documẽtorũ, quæ ex hoc Emblemate eruntur.

vt præter omnium spem de fortioribus victores euadant. Adhæc prodigia quadam & quasi arcanorum suorum recessus, Deum in rebus penè omninò desperatis ostendere, vnde memoria sempiterna transierit ad posteros. Multò etiam plura sunt recòditiònis sensus in hoc Emblemate, si singula diligentius appendi liceat: nempe æmulationem rerum honestarum incendere vires ingenij ad gloriam aucupandam. Inter pares portò æmulationem inflammari, cum nemo sit, qui ingenio velit cedere; & nonnunquam inter eos, qui pœria sunt dispares, vehementius excitari studium. Insuper garrulam & frigidulam

cicadam garrulo fidicini opem asperatã tulisse, & fiduciam iuuisse. Demum pro impetrata ope Deo grates habitas, vt in casu sanè difficili. Claudius Minos id opportunè sœctit in discordes ac funestas procerum Galliz rixas, specie religionis excitatas; nam post occisionem Principis, non cicada è solo nate, sed vnanimis nobilium cœtus harmoniam suppleuit impeditam & interturbatam, fideiq; concordem dedit, qua saluti Galliarum & nutanti imperio succurreretur. Vnde idem exclamat:

--- Deus nobis hac oria fecit:
Namq; erit is nobis semper Deus.

Littera occidit spiritus viuificat.
EMBLEMA CLXXXVI.

VIPEREOS Cadmus dentes vt credidit aruis,
Scuis & Aonio semina dira solo:
Terrigenum clypeata cohors exorta virorum est,
Hostils inter se qui cecidere manu.

Enfero